

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศด้านใด ๆ ถึงแม้ว่าประกอบไปด้วยความพร้อมสมบูรณ์ ทั้งงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ การวางแผน การดำเนินงานและการบริหารที่ถูกต้อง จะไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ หากขาดการพัฒนากำลังคน กำลังคนที่มีคุณภาพนั้น หมายถึงผู้ที่ภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ รวมถึงการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี (สัพพัญญู อรรถวิเศษ, 2521:24) พัฒนาการของเด็กที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งรวมถึง สติปัญญา เป็นองค์ประกอบอันสำคัญในการที่จะนำไปเป็นผู้ใหญ่ที่ถึงพร้อมทั้งด้าน บุคลิกภาพ สติปัญญา ร่างกาย และจิตใจ ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรอันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของสังคม ที่ช่วยให้ประเทศพัฒนาได้บรรลุจุดหมายที่ดี ดังนั้นการที่จะมีประชากรที่มีคุณภาพสูง มีการปรับตัว เราจึงจำเป็นต้องมีการเสริมสร้างทั้งสุขภาพกายและสุขภาพใจให้มีการพัฒนาได้อย่างเต็มที่ตั้งแต่ในวัยเด็ก (พรหมิ์ แสงชูโต, 2528 : 44) บุคคลที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาตินั้นถึงแม้จะได้รับจริยศึกษาและพุทธศึกษา เป็นอย่างดีแล้วก็ตาม ถ้าร่างกายไม่แข็งแรงใจคอไม่หนักแน่น ขาดการอนามัยและเป็นคนชราแล้วก็ไม่สามารถที่จะทำหน้าที่ของตนให้ได้ผลเต็มที่ พลศึกษาจึงเป็นหลักสำคัญของการศึกษาอย่างหนึ่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 594)

พลศึกษา คือ กระบวนการศึกษาแขนงหนึ่งที่มีมุ่งส่งเสริมให้บุคคลได้มีการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยใช้กิจกรรมพลศึกษาที่เลือกเฟ้นเป็นอย่างดีมาแล้ว เป็นสื่อกลางในการศึกษา (วรศักดิ์ เทียรชอบ, 2529 : 95) ทางด้านการพัฒนาร่างกายนั้น เพลโตต้องการให้กีฬาและเกมส์ต่าง ๆ รับผิดชอบประสงค์ของรัฐ ไม่ใช่มีขึ้นมาเพื่อเล่นสนุก ๆ เท่านั้น (ศักดิ์ดา ปรากฏประทานพร, 2529:30) การพลศึกษาเป็นการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง

อย่างหนึ่งในหลักสูตรของโรงเรียน ในการที่จะช่วยให้นักเรียน ได้มีการพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม สามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบัน ได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ (วารศักดิ์ เพียรชอบ, 2527 : 1) ฉะนั้น การพลศึกษา จึงเป็นเสมือนสื่อกลางสำหรับการศึกษามนุษย์ทุกด้าน กล่าวคือทางด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และพัฒนาการทางกาย (จันทน์ธรรมาภรณ์, 2513 : 17) ในเมื่อการพลศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นจะช่วยให้บุคคล ได้มีการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เพื่อให้มีชีวิตอยู่ในสังคมสมัยใหม่ ได้อย่างปกติสุข พลศึกษาจึงได้รับการบรรจุเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรของโรงเรียนตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยได้มีพระบรมราชโองการประกาศโครงการการศึกษาไทยเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. 2441 และหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 แล้วการพลศึกษาก็ได้จัดเป็นองค์การหนึ่งในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติทุกฉบับ คือ ฉบับ พ.ศ. 2475, พ.ศ. 2479, พ.ศ. 2494 และ พ.ศ. 2503 ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2520 นั้น แม้ว่าจะไม่แยกการศึกษาเป็นองค์การต่าง ๆ ให้สามารถเห็นบทบาทของการพลศึกษาได้ชัดเจนดังแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับก่อน ๆ ก็ตาม แต่ก็ได้กล่าวความมุ่งหมายที่เป็นผลเนื่องจากวิชาพลศึกษาไว้อย่างชัดเจนว่า "ให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ" และในหมวดที่ 6 ข้อ 21 ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับเดียวกันนี้ก็ได้กล่าวไว้อีกด้วยว่า "รัฐพึงจัดการศึกษาในทุกระดับการศึกษาและพึงจัดให้แก่ประชาชนทั่วไปด้วย เพื่อเสริมสร้างและก่อให้เกิดความสำนึกในคุณค่าของการกีฬา" จึงอาจกล่าวได้ว่าวิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญในหลักสูตรของโรงเรียน ในปัจจุบันพลศึกษาเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรของโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (วารศักดิ์ เพียรชอบ, 2529 : 96)

การเล่นกีฬาเป็นการออกกำลังกายที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นต่อมวลมนุษยชาติ ค่าทางการกีฬานั้นมิใช่จะอยู่ที่ทำให้ผู้ฝึกมีร่างกายแข็งแรงและสุขภาพดีเท่านั้น แต่ยังมีกรอบรมจิตใจ ให้มีการตัดสินใจที่ฉับไว มีระเบียบวินัย รู้จักแพ้ รู้จักชนะ ไม่เอาเปรียบหรือฝ่าฝืนระเบียบ และ

มิใช่มุ่งหวังผลชนะเป็นสำคัญ (กรมพลศึกษา, 2514 : 2) สมเด็จพระนางเจ้าพระยา
ธรรมาศกัณฐิณีเขียนไว้ตอนหนึ่งว่า "กีฬา กีฬา เป็นยาวิเศษ แก่กองกิเลสทำคนให้เป็นคน..."
(กรมพลศึกษา, 2516 : ปกหลัง) ซึ่งปรากฏว่าเนื้อเพลงกราวกีฬาเป็นที่ยอมรับของมหาชนทั่วไป
เป็นเพลงกราวกีฬาที่ทั้งเนื้อร้อง และสร้อย มีความหมายให้คุณค่าแก่การเล่นกีฬาอย่างดีที่สุด

กีฬา เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่จะพัฒนาคนในชาติให้เป็นผู้มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์
มีจิตใจสดชื่น แจ่มใสร่าเริง ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ กีฬาเป็นสิ่งที่ส่งเสริมและ
สร้างสรรค์คุณธรรมและสามัคคีธรรมของประชากรทั่วโลกได้เป็นอย่างดี (ประนัย จันทประดิษฐ์,
2524 : 1) ดังพระบรมราชาธิวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ว่า "การกีฬา
เป็นของจำเป็นแก่ทุกคน เพราะกีฬาช่วยส่งเสริมสร้างสุขภาพทั้งร่างกาย และจิตใจได้อย่างดียิ่ง
ผู้ที่เล่นกีฬาได้ออกกำลัง ทำให้ร่างกายแข็งแรง คล่องแคล่วว่องไว ได้แสดงตนต่อที่ประชุมชน ทำ
ให้องอาจไม่กระดาก เกื้อเขิน ได้แข่งขันและร่วมมือกับผู้อื่น ทำให้รู้จักแพ้รู้ชนะ นักแน่นมีสามัคคี
คุณสมบัติต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเล่นกีฬาจะติดตัวนักกีฬาต่อไป แม้เมื่อเติบโตใหญ่เป็นผู้ใหญ่แล้วใน
วันข้างหน้า จะเป็นประโยชน์ในการช่วยในการครองชีวิตและการประกอบกิจการอย่างสำคัญ
และกีฬาจะอำนวยประโยชน์สมบูรณ์ก็ต่อเมื่อ การฝึกหัดอบรมที่ถูกต้อง นักกีฬามีมั่นในอุดมคติ
ของการกีฬาเท่านั้น" (องค์การส่งเสริมการกีฬาแห่งประเทศไทย, 2530 : คำนำ)

การเล่นกีฬาได้รับการพัฒนาโดยลำดับจากการเล่นเพื่อความสนุกสนาน และเพื่อสุขภาพ
ซึ่งทางพลศึกษาถือว่าเป็นการออกกำลังกายเพื่อทดแทน จนกระทั่งกลายมาเป็นกีฬาเพื่อแข่งขัน
(เกษม นครเขตต์, 2521:70) เมื่อกล่าวถึงการกีฬา ก็จะต้องกล่าวถึงการพลศึกษาคู่กันไปเพราะ
การแข่งขันถือเป็นกิจกรรมทางพลศึกษา จัดอยู่ในโครงการสอนพลศึกษา ทั้งด้านการแข่งขันกีฬา
ภายใน และการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน (พงษ์ศักดิ์ พลพะพงษ์, 2515 : 29)

การแข่งขันกีฬาสำหรับนักเรียน เป็นกิจกรรมทางพลศึกษาที่เป็นส่วนสำคัญยิ่งในการ
ส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีบุคลิกภาพดี มีสุขภาพดี มีอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย

และจิตใจ มีระเบียบวินัย มีความเป็นผู้นำใจเป็นนักกีฬา และมีคุณธรรมอันเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเหมาะสม การจัดประสบการณ์ตรงโดยการแข่งขันกีฬาเป็นวิธีการนำเอาสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้มาแล้วจากชั้นเรียนไปทดลองปฏิบัติจริงในสนามแข่งขัน ซึ่งเป็นการสนองความต้องการทางการเคลื่อนไหว และการแสดงออกตามธรรมชาติของนักเรียน การจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียน ได้แสดงออกตามครรลองของการแข่งขันกีฬา (พิทักษ์ พลพันธ์, 2524 : 9)

การเล่นกีฬาในระดับโรงเรียน ครูควรชี้แจงให้นักเรียนมีความเข้าใจว่าการเล่นกีฬา และการฝึกซ้อมกีฬานั้นผู้เล่น ผู้ฝึกซ้อมหรือผู้แข่งขันจะได้ประโยชน์จากการกีฬาอย่างมากมา ใน การที่จะช่วยให้มีการพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ อารมณ์ และสังคม คือจะทำให้มีความสนุกสนาน มีสุขภาพสมบูรณ์ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ช่วยฝึกหัดให้เป็นผู้นำใจเป็นนักกีฬา มีความรัก ความสามัคคี กลมเกลียวกัน รักในความยุติธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งคุณธรรมเหล่านี้ถือว่ามีค่าจำเป็นและสำคัญต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมเป็นอย่างยิ่ง (วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2521 : 73)

การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน เป็นการศึกษาอย่างหนึ่งที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพดี มีร่างกายแข็งแรงเจริญเติบโตและมีพลานามัยสมบูรณ์ นอกจากนั้นแล้ว การพลศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเล่นกีฬายังมีส่วนช่วยขัดเกลาอบรมมนัสใจแก่นักเรียนและผู้เล่นกีฬาให้เป็นผู้มีจิตใจสูง รู้จักยับยั้งชั่งใจ มีสติสัมปชัญญะ มีหัวใจที่ปะ เป็นผู้ที่มีความกว้างขวาง มีความประพฤติเรียบร้อย มีมารยาทอันดีงาม มีความสามัคคี มีระเบียบวินัยและเป็นผู้นำใจนักกีฬากมลพลศึกษาตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ของการเล่นกีฬาเป็นอย่างดี และมีนโยบายส่งเสริมให้นักเรียนและเยาวชนของชาติผู้ซึ่งจะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตได้เล่นกีฬากันอย่างทั่วถึง จึงได้มีการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนขึ้นเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามนโยบายของรัฐบาล (กรมพลศึกษา, 2513 : 2)

การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียน เพราะการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเป็นการเปิดโอกาสให้เด็ก ได้นำทักษะความรู้ความสามารถจากการเรียนพลศึกษาในชั้นมาใช้ในการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนมีประสบการณ์จากการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน ซึ่งเรามีความเชื่อว่าประสบการณ์จากการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเป็นประสบการณ์ที่มีความสำคัญยิ่งในชีวิตของเด็ก ซึ่งมักจะนำประสบการณ์จากการแข่งขันมาใช้ในการชีวิตประจำวันเสมอ เพราะโลกที่แท้จริงก็เป็นจุดมุ่งหมายของการแข่งขัน ร่วมมือกัน เอาตัวเอาเปรียบขัดแย้ง ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้จะได้อะไรจากการแข่งขันกีฬา เพราะฉะนั้นการจัดแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนจะต้องให้เด็กเคารพต่อกฎและข้อบังคับของการแข่งขัน ให้รู้จักการแพ้ รู้จักชนะ รู้จักถอย เคารพสิทธิ์ของผู้อื่นและรู้จักหน้าที่ของตนเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ซึ่งจะเป็นการปลูกฝังบุคลิกภาพที่พึงปรารถนาให้กับเด็ก (ฟอง เกิดแก้ว, 2518 : 84)

จากที่กล่าวมานี้ เป็นการชี้ให้เห็นว่าการพลศึกษามีส่วนสำคัญของการศึกษา การแข่งขันกีฬาก็เป็นโครงการที่สำคัญของพลศึกษาในโรงเรียนที่ได้จัดมาเป็นเวลาช้านาน จากหลักฐานที่สามารถค้นพบได้อย่างแน่ชัดอย่างน้อยที่สุด ได้เริ่มจัดขึ้นมาตั้งแต่รัชสมัย ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมีการจัดครั้งแรกในวันที่ 11 มกราคม พ.ศ.2440 เป็นการจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างครูและนักเรียนในโรงเรียน และระหว่างโรงเรียน จนถึงปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาการอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาค้นคว้าเรื่อง "พัฒนาการการแข่งขันกีฬานักเรียนในประเทศไทย ตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจนถึงปัจจุบัน"

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การพัฒนาการการแข่งขันกีฬานักเรียนตั้งแต่รัชสมัย พระบาท-

สมเด็จพระจุลจอมเกล้าอยู่หัวจนถึงในสมัยปัจจุบัน (พ.ศ. 2529)

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งจะศึกษาถึงพัฒนาการของการแข่งขันกีฬานักเรียนในประเทศไทย ตั้งแต่เริ่มจัดการแข่งขันมาจนถึงในปัจจุบัน (พ.ศ. 2529)

คำจำกัดความ

การแข่งขันกีฬานักเรียน หมายถึง การแข่งขันกีฬานักเรียน ทั้งภายในและภายนอก ระหว่างโรงเรียนที่จัดขึ้น โดยกลุ่มคณะหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน หมายถึง การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนที่มีการจัดเป็นรูปแบบ มีผู้รับผิดชอบในการจัดและดำเนินการโดยเฉพาะเจาะจงลงไป

การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนคือ การแข่งขันกีฬาที่จัดให้มีการแข่งขันในระหว่างพวกเดียวกันภายในโรงเรียนเดียวกัน อาจจะเป็นการแข่งขันระหว่างชั้นเรียน ระหว่างห้อง ระหว่างตึก ระหว่างสี หรืออื่น ๆ ที่นักเรียนสามารถรวมกันเป็นกลุ่ม

นักเรียน หมายถึง ผู้ที่อยู่ในสถานศึกษาทั้งของรัฐบาลและเอกชนระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

โรงเรียน หมายถึง สถานที่ให้การอบรมและให้การศึกษา หรือสถานศึกษา

ความจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร เอกสารบางอย่างที่จัดใหม่ขึ้นในแต่ละปีและบางปีไม่มีเอกสารให้ สามารถค้นคว้าได้ มีเอกสารบางอย่างไม่ได้มาจากต้นฉบับที่แท้จริง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้อ้างจากเอกสารอันตีบรอง และจากการสัมภาษณ์ ข้อมูลบางอย่างอาจมีการคลาดเคลื่อนได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา และพัฒนาการเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬานักเรียน ตั้งแต่เริ่มจัดการแข่งขันมาจนถึงในปัจจุบัน
2. ผลการวิจัยช่วยให้ทราบถึงพัฒนาการของการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน
3. ผลของการวิจัยทำให้ทราบถึงการจัดดำเนินการแข่งขัน อุปสรรค และวิธีการแก้ไข ปัญหาเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาการแข่งขันกีฬาต่อไป
4. ผลของการวิจัยครั้งนี้ อาจจะเป็นประโยชน์ให้กับนักพลศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัด การดำเนินการแข่งขันกีฬารวมทั้งเป็นแนวทางในการดำเนินงานการบริหารงานการกีฬาขององค์การ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการกีฬาให้ก้าวหน้าต่อไป

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปี พ.ศ. 2522 สลับศรี พัฒนวิบูลย์ ได้ทำการวิจัยเรื่องการกีฬาและพลศึกษาในประเทศไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผลการวิจัยพบว่าการกีฬาและพลศึกษาในประเทศไทยมีมาตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มสร้างอาณาจักรของตนซึ่งเข้าใจว่าอาณาจักรน่านเจ้าเป็นปฐม ในสมัยนั้นคนไทยมีการฝึกฝนร่างกายโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการอยู่รอดและการสงคราม ดังนั้นการกีฬาจึงเป็นไปในรูปของการต่อสู้ป้องกันตัวทั้งวิธีใช้อาวุธและวิธีมือเปล่า อนึ่งอาวุธที่ใช้ก็ต้องใช้ต่อสู้ในระยะประชิดตัว ตลอดจนมีการฝึกการขี่ม้า ส่วนทางด้านนันทนาการก็เป็นเรื่องของการละเล่นในงานเทศกาลสำคัญของบ้านเมือง ในสมัยต่อมาคือสุโขทัย อยุธยา และรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ การกีฬาและนันทนาการก็เป็นแนวเดียวกัน และยังไม่มีการฝึกฝนที่เป็นแบบแผนทางพลศึกษา

ครั้นถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2411 - 2453) การกีฬาและพลศึกษาในประเทศไทย ได้รับการเอาใจใส่ส่งเสริมจากรัฐบาล

ให้เจริญก้าวหน้าไปมาก เนื่องจากประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากประเทศมหาอำนาจในกลุ่มยุโรป
ที่ต้องแสวงหาอาณานิคม รัฐบาลจึงต้องทำการปรับปรุงพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับ
ต่างประเทศ รัฐบาลจึงได้ทำการพัฒนาการทุกด้านทั้งทางด้านอาหาร การแพทย์ การพาณิชย์
การเศรษฐกิจ การคมนาคม การศึกษา ตลอดจนการกีฬาและพลศึกษาซึ่งได้รับการเอาใจใส่
โดยรัฐบาล ได้วางจุดมุ่งหมายไว้อย่างกว้างขวางคือ การกีฬาและพลศึกษาเพื่ออาหาร การ
เมือง การศึกษา โดยได้บรรจุวิชาพลศึกษาไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อเป็นการ
เสริมสร้างพลานามัยของเยาวชนไทยให้สมบูรณ์แข็งแรง สร้างความมีระเบียบวินัยตลอดจนปลูกฝัง
ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา นับว่าสมัยนี้เป็นสมัยแห่งการวางรากฐานที่ดีทางด้านการศึกษาและพล-
ศึกษาในประเทศไทย

ในองค์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น พระองค์โปรดการกีฬาและพลศึกษา
มาก พระองค์ทรงได้รับการศึกษาทางด้านการศึกษาตั้งแต่ครั้งพระองค์ยังทรงพระเยาว์
พระองค์ทรงโปรดการเล่นกีฬาทุกชนิด ทรงโปรดการออกพระกำลังอยู่เสมอ คั้งนั้นพระองค์จึง
ทรงให้การเฝ้าพระทัยในการปฏิรูปการกีฬาและพลศึกษาในประเทศไทยอย่างดี โดยพระองค์จะทรง
เสด็จไปเป็นองค์ประธานทอดพระเนตร และทรงพระราชทานรางวัลในการแข่งขันกีฬาอยู่เสมอ
ตลอดจนทรงเข้าร่วมในการแข่งขันกีฬาอีกด้วย ซึ่งยังความปลาบปลื้มปิติแก่พสกนิกรเป็นอย่างมาก
จึงเป็นผลให้การกีฬาและพลศึกษาได้รับการเอาใจใส่ส่งเสริมให้เจริญก้าวหน้าไปมาก

การปฏิรูปการศึกษาและพลศึกษาในสมัยนั้นได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ หลายอย่าง
เช่น สถานการณ์ทางการเมือง การทหาร การเศรษฐกิจ การคมนาคม การศึกษาและอิทธิพล
จากชาวต่างประเทศที่พำนักในประเทศไทย ได้ช่วยส่งเสริมให้การกีฬาและพลศึกษาได้รับการ
ปฏิรูปดำเนินไปด้วยดี อย่างไรก็ตามการปฏิรูป ก็ยังคงต้องประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่นกัน
กล่าวคือ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การคมนาคม ความขัดแย้งของบุคคลากรระดับผู้บริหาร จึงทำ

ให้เกิดความขัดข้องบางประการ ส่งผลให้การกีฬาและพลศึกษาในสมัยนั้น ไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร

ผลจากการปฏิรูปส่งเสริมการกีฬาและพลศึกษา ทำให้ประเทศไทยมีความก้าวหน้าทางด้านอาหาร การศึกษา และประชาชนให้ความสนใจในกิจกรรมทางด้านนี้มาก จนกระทั่งได้ก่อให้เกิดสมาคมและสโมสร อันเป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาและพลศึกษาโดยตรงขึ้นมากมาย ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

นับได้ว่าการกีฬาและพลศึกษาในประเทศไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๕๕ การวางรากฐานที่ดี จนทำให้กิจกรรมทางด้านนี้มีความเจริญก้าวหน้า เรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้ นับว่าเป็นการสร้างความสำเร็จให้แก่ประเทศชาติอีกด้วย (สลับศรี พัฒนาวิบูลย์, 2522 : ก-ข)

ในปีการศึกษา 2523 พัทธกษ พงษ์พันธ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดและดำเนินการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน เน้นวัตถุประสงค์ในด้านการปลูกฝังให้นักเรียนรักการออกกำลังกายด้วยการเล่นกีฬา การเพิ่มพูนทักษะและใช้ความสามารถในเชิงกีฬาที่แท้จริง การส่งเสริมความสามัคคีกลมเกลียวของนักเรียน และการฝึกฝนให้นักเรียนเป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา ประเภทกีฬาที่โรงเรียนส่งเข้าแข่งขันมากที่สุด ได้แก่ ฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล และกรีฑา

2. ปัญหาที่โรงเรียนประสบ ได้แก่ โรงเรียนไม่มีงบประมาณในการดำเนินการเตรียมตัวนักกีฬาเข้าร่วมแข่งขัน นักกีฬาของโรงเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนต่ำ การแข่งขันมุ่งหมายไปที่การเอาชนะกันเป็นสำคัญ นักกีฬาส่วนใหญ่มีภาระกิจประจำวันที่ต้องช่วยเหลือผู้ปกครอง ทำงานบ้าน ทักษะทางการกีฬาประเภทต่าง ๆ ของนักเรียนโดยทั่วไปมีมาตรฐานต่ำ ครูพลศึกษามิงาน

การสอนมาก ไม่มีเวลาฝึกสอนนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขัน ความยากลำบากในการควบคุมความประพฤติและมารยาทในการคู้กีฬาในสนามแข่งขัน

3. ปัญหาที่กรมพลศึกษาประสบ ได้แก่ ความยากลำบากในการของบประมาณเพื่อจัดและดำเนินการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ความยากลำบากในการของบประมาณเพื่อจัดและดำเนินการแข่งขันในการจัดแพทย์พยาบาลที่อยู่ประจำสนามตลอดฤดูกาลแข่งขัน การควบคุมนักเรียนนำอาวุธหรือสิ่งของที่มีลักษณะ เป็นอาวุธมา เขียวกีฬา นักเรียนส่งเสียงเชียร์ไม่สุภาพและหยาบคาย ความยากลำบากในการจัดหาสนามแข่งขันให้เพียงพอกับความต้องการ

4. ผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์หัวหน้าหมวดพลานามัย มีความคิดเห็นในด้านปัญหา การสนับสนุนกีฬา การคัดเลือกนักกีฬาของโรงเรียน การปกครองนักกีฬาและผู้กีฬา สนามและอุปกรณ์กีฬา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์หัวหน้าหมวดพลานามัย และเจ้าหน้าที่พลศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการแข่งขันกีฬานักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีดังต่อไปนี้ (พิทักษ์ พลจันทร์, 2523 : ก-ข)

ในปี พ.ศ.2524 ประนัย จันทประดิษฐ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของสมาคมกีฬาสมัครเล่นแห่งประเทศไทย พ.ศ.2510-2522 ผลการวิจัยพบว่า

การกีฬาในประเทศไทยมีมาตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มสร้างอาณาจักร ซึ่งเดิมมีจุดมุ่งหมายในการฝึกฝนร่างกายให้มีความแข็งแรง เพื่อการอยู่รอดและการสงคราม ดังนั้นการกีฬาจึงเป็นไปในรูปของการต่อสู้ป้องกันตัว ทั้งการใช้อาวุธและการใช้มือเปล่า ในสมัยต่อ ๆ มา คือ สุโขทัย อโยธยา ธนบุรีและรัตนโกสินทร์ตอนต้น การกีฬาก็ยังเป็นแนวเดียวกันและยังไม่มี การฝึกฝนที่เป็นแบบแผนทางพลศึกษา

จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การกีฬาได้รับการส่งเสริม

จากรัฐบาลทำให้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น เนื่องจากประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากมหาอำนาจในกลุ่มประเทศยุโรปที่ต้องการแสวงหาอาณานิคม รัฐบาลจึงต้องทำการปรับปรุงพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับต่างประเทศ กระทั่งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การกีฬาของไทยได้เริ่มมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงขึ้นในรูปของสมาคมกีฬาสมัครเล่นเรื่อยมา จนถึงปัจจุบัน มีทั้งหมด 23 สมาคม ทุกสมาคมมีสภาพเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีคณะกรรมการบริหารอยู่ในวาระ 2-4 ปี มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบต่อการกีฬาสมัครเล่น จัดการกีฬาของชาติให้ดำเนินไปอย่างมีแบบแผนอันเดียวกัน ปลุกฝังนิสัยรักและนิยมการเล่นกีฬาให้แก่ประชาชน ส่งเสริมให้พลเมืองออกไปค้าขายพลเมืองที่มีความเป็นนักกีฬาทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ การบริหารงานสมาคมต้องพบอุปสรรคหลาย ๆ ประการ ก่อให้เป็นผลกระทบต่อการพัฒนากีฬาของชาติ ไม่ก้าวหน้าไปเท่าที่ควร แต่ละสมาคมต่าง ๆ ก็พยายามบริหารงานพัฒนาการกีฬาอย่างเต็มความสามารถ เพื่อสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติ ยกกระดับมาตรฐานกีฬาให้สูงขึ้น ผลิตนักกีฬาให้มากขึ้น รวมทั้งช่วยจัดการแข่งขันกีฬากายในประเศให้กว้างขวางขึ้น อันเป็นแผนในการพัฒนากีฬาของประเทศชาติให้ดีขึ้นสืบไป (ประนัย จันทประคิษฐ์, 2524 : บทคัดย่อ)

ในปี พ.ศ. 2525 ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพชร ได้ทำการวิจัยเรื่อง พัฒนาการของพลศึกษาในประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2325-2525 ผลการวิจัยพบว่าการพลศึกษาในรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 4 ยังไม่เจริญก้าวหน้า เพราะอยู่ในระหว่างการทำสงครามการเมือง ดังนั้นการพลศึกษาจึงเน้นเพื่อการสงคราม เป็นการเตรียมพร้อมทั้งพลกำลังและจิตใจ กิจกรรมพลศึกษาได้แก่มวยไทย กระบี่กระบอง ฟล่อง ง้าว นอกจากนี้ก็มีเกมส์เบ็ดเตล็ดในยามบ้านเมืองสงบ ได้แก่ ตะกร้อ ไม้หึ่ง ไม้จำ แข่งเรือ และว่าว เป็นต้น การศึกษาค้นคว้าความรู้ทางพลศึกษา ได้จากบ้านและครอบครัว วัด วัง และสำนักต่าง ๆ ความนิยมกีฬาสากลได้เพิ่มขึ้นในพระราชวังสมัยรัชกาลที่ 4

ในรัชกาลที่ 5 การพลศึกษาได้เริ่มเข้าสู่ระบบอย่างแท้จริงคือ เริ่มมีหลักสูตรวิชาพล-

ศึกษาในโรงเรียนทหาร และในโรงเรียนสามัญ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของพลศึกษา มีการผลิตครูพลศึกษา จัดสอนพลศึกษาขึ้นในโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน จัดทำตำรา มีการแข่งขันกีฬาไทยและกีฬาสากล โดยริเริ่มการแข่งขันกีฬานักเรียนและการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ สำหรับนักเรียนมีการจัดเป็นประจำทุกปีจนถึงปัจจุบัน มีหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการจัดพลศึกษา โดยตรงคือ กระทรวงธรรมการสามัคยาจารย์สมทบ ราชกรีฑาสโมสร สมาคมวาย เอ็ม ซี เอ ต่อมาได้กำหนดวิชาพลศึกษาไว้ในหลักสูตรอย่างกว้างขวางขึ้น ทั้งในโรงเรียนทหาร โรงเรียนสามัญ โรงเรียนฝึกหัดครูและโรงเรียนสายอาชีพ รวมทั้งการกำหนดกิจกรรมพลศึกษาในการฝึก ลูกเสือ เสือป่า และยุวชนทหาร ตลอดจนส่งเสริมให้มีการแข่งขันกีฬาทั้งในเมืองหลวงและหัวเมืองมากขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ.2475 ได้เริ่มใช้การศึกษาแผนใหม่ กำหนดการศึกษาชาติฉบับ พ.ศ.2475 กำหนดให้มีองค์ 3 ของการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา และพลศึกษา รวมทั้งกรมพลศึกษา การสอนจึงมีแบบแผนมากขึ้น มีครูพลศึกษา มีหลักสูตร อุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกการสอนพลศึกษามากกว่าเดิม มีผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศเข้ามาช่วยปรับปรุงพลศึกษาและการกีฬา ให้ความทัดเทียมกับต่างประเทศ ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลได้จัดให้มีการสอนพลศึกษาและการกีฬาทุกระดับชั้น และมีการจัดการแข่งขันกีฬา มีหน่วยงานรับผิดชอบด้านพลศึกษา และการกีฬาได้แก่ กรมพลศึกษา กรมวิชาการ กรมการฝึกหัดครู กรมสามัญ กรมวิสามัญ ทบวงมหาวิทยาลัย สมาคมกีฬาสมัครเล่น คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย

ในปี พ.ศ.2502 หลักสูตรการเรียนการสอนมีการปรับปรุงให้เหมาะสม มีการเรียนการสอนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัย ส่วนในสถาบันผลิตครูพลศึกษามีถึงระดับปริญญาโท การจัดพลศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษามีหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ได้แก่ เทศบาล องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย สมาคมสุขศึกษา พลศึกษาและสันตนาการแห่งประเทศไทย และสมาคมกีฬาสมัครเล่น มีการจัดการแข่งขันกีฬาอย่างกว้างขวางทั่วถึง ทั้งนี้เพราะรัฐบาลได้พยายามส่งเสริมสนับสนุนการพลศึกษาและการ

กีฬาโดยใช้การพลศึกษาและการกีฬาเพื่อให้ประชาชนในชาติมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง และมีระเบียบวินัย บางสมัยจัดขึ้นเพื่อต้องการให้ต่างประเทศรู้จักประเทศไทยยิ่งขึ้น และรัฐบาลบางคณะเพื่อต้องการแก้ปัญหาเยาวชนใหม่มีความประพฤติดีขึ้น และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ แสดงว่าในรอบ 200 ปี การพลศึกษาได้รับการพัฒนาเป็นลำดับจนถึงปัจจุบัน ความต้องการทางด้านพลศึกษา และการกีฬานั้นวันยิ่งเพิ่มมากขึ้น เพราะการมีสุขภาพดีเป็นยอดปรารถนาของทุกคนและประเทศชาติ ปัจจุบันการพลศึกษาและการกีฬาได้พัฒนาไปอย่างมีแบบแผนและมีเหตุผลโดยพัฒนาไปทางด้านวิทยาศาสตร์และด้านการแพทย์มากยิ่งขึ้น เพื่อศึกษาค้นคว้าและนำผลมาใช้ให้เหมาะสมกับประชาชนยิ่งขึ้น จึงทำให้การพลศึกษาและการกีฬาได้รับความสนใจและสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้นเป็นลำดับ (ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพชร, 2525 : ข-ง)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ เป็นการศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนา-
การการแข่งขันกีฬานักเรียน จากเอกสาร หนังสือประวัติศาสตร์ วิทยานิพนธ์ เอกสารทางราชการ
ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ ของทางราชการ จดหมายเหตุที่เกี่ยวข้องมาประกอบเป็นข้อมูล
2. สัมภาษณ์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับความเป็นมาของการพลศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการ
แข่งขันกีฬา
3. จีตรวบรวมหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำราต่าง ๆ
และการสัมภาษณ์
4. ศึกษาข้อมูลโดยเฉพาะ
5. วิเคราะห์ สรุปผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอข้อมูล

การเสนอรายงานการวิจัยครั้งนี้จะนำเสนอต่าง ๆ 4 บทด้วยกันคือ

บทที่ 1 กล่าวถึงความเป็นมา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย คำจำกัดความ ข้อจำกัดของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 ประวัติการพัฒนาการแข่งขันกีฬานักเรียนในประเทศไทย

บทที่ 3 การวิเคราะห์พัฒนาการการแข่งขันกีฬานักเรียนในประเทศไทย

บทที่ 4 สรุป และข้อเสนอแนะ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย